

Sygn. akt I ACa 390/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz
Sędziowie :	SA Marek Procek SA Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 12 sierpnia 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa-Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...)

przeciwko E. Z.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 6 listopada 2014 r., sygn. akt I C 693/13

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Ewa Tkocz	SSA Marek Procek
----------------------	---------------	------------------

--	--	--

Sygn. akt I ACa 390/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) przeciwko E. Z. uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda dwie umowy, których przedmiotem była nieruchomości położona w D. przy ul. (...), o powierzchni 1.904m⁽²⁾, objęta księgą wieczystą Sądu Rejonowego w D. numer (...): umowę darowizny udziału wynoszącego 1/4 część tej nieruchomości, zawartą 6 maja 2010r. pomiędzy K. Z. jako darczyńcą a pozwanym E. Z. jako obdarowanym w Kancelarii Notarialnej w D. przed notariuszem W. K. (rep. (...)) wraz z zawartym w tej umowie oświadczeniem o ustanowieniu służebności osobistej oraz umowę sprzedaży udziału wynoszącego 1/4 część w tej nieruchomości, zawartą 23 maja 2011r. pomiędzy K. Z. jako sprzedającą reprezentowaną przez opiekuna prawnego J. Z. a pozwanym E. Z. jako kupującym w Kancelarii Notarialnej w D. przed notariuszem W. K. (rep. (...)), a to w celu umożliwienia zaspokojenia wierzytelności publicznoprawnej powoda z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych za 2006r., a wynikającej z tytułu wykonawczego numer (...) z 18 grudnia 2012r. do kwoty 369.117zł wraz z odsetkami z tytułu zaległości podatkowych. Nadto zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 10.800zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego oraz 127zł z tytułu zwrotu kosztów przejazdu do sądu i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach 14.000zł z tytułu kosztów sądowych.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, iż pozwany E. Z. jest synem K. i J. małżonków Z., którzy pozostając w ustroju rozdzielności majątkowej byli współwłaścicielami po 1/2 części nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) o powierzchni 1.904m⁽²⁾, zabudowanej wolnostojącym budynkiem biurowym o powierzchni użytkowej 220m⁽²⁾ i murowanymi garażami o powierzchni 130m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na terenie tej nieruchomości matka pozwanego prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą (...) Firma Usługowa w D.. Jej pełnomocnikiem był mąż J. Z.. W 2003r. u K. Z. rozpoznano zaburzenia afektywne dwubiegunowe i od tego czasu pozostawała pod opieką lekarza psychiatry. W 2006r. pozwany z polisy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci otrzymał 30.246zł i 30.171,70zł, w okresie od 2007r. do drugiej połowy 2010r. mieszkał i pracował w W.. 6 grudnia 2004r. (...) sp. z o.o. w S. reprezentowana przez prezesa zarządu M. G. – ówczesnego zięcia małżonków Z. – zawarła z K. Z. - (...) P.F.U. umowę o współpracy w branży budowlanej. Na mocy tej umowy firma matki pozwanego w latach 2005 – 2009 świadczyła dla (...) sp. z o.o. usługi budowlane. 30 marca 2010r. K. Z. zawarła z Bankiem(...) w W. umowę o kredyt w wysokości 200.000zł. Poręczycielem spłaty tego kredytu był jej mąż J. Z.. 29 kwietnia 2010r. M. G., jako prezes zarządu spółki (...) został zawiadomiony o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej w celu sprawdzenia transakcji handlowych zawartych w latach 2005 – 2009 z PFU „(...)” K. Z.. Po otrzymaniu tego zawiadomienia M. G. oraz K. i J. Z. udali się do doradcy podatkowego M. M. (2). M. G. ustanowił go pełnomocnikiem spółki w sprawie dotyczącej powyższej kontroli. 6 maja 2010r. małżonkowie Z. zawarli z pozwanym umowę darowizny i ustanowienia służebności osobistej mocą, której J. Z. darował synowi udział wynoszący 1/2 część, a K. Z. darowała synowi udział wynoszący 1/4 część we własności nieruchomości położonej w D. przy ul. (...), jednocześnie pozwany i K. Z. ustanowili na rzecz J. Z. służebność osobistą polegającą na bezpłatnym i dożywotnim korzystaniu z budynku, garaży oraz działki gruntu, na prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej oraz prawie bezpłatnego i dożywotniego zamieszkiwania w budynku w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Kontrola podatkowa w spółce (...) miała miejsce w okresie od 10 maja 2010r. do 11 czerwca 2010r. W czasie jej trwania, 25 maja 2010r. K. Z. została przyjęta do Centrum (...) w K. z rozpoznaniem zaburzenia afektywne dwubiegunowe – epizod depresyjny, a 31 maja 2010r. J. Z. złożył w Sądzie Okręgowym w Katowicach wniosek o ubezwłasnowolnienie żony z powodu choroby psychicznej. W okresie od 30 lipca 2010r. do 30 maja 2011r. przeprowadzona została kontrola podatkowa u K. Z. w zakresie prawidłowości dokonywania rozliczeń w podatku od towarów i usług (VAT) za lata 2005 – 2009. Podczas tej kontroli, 10 sierpnia 2010r. przesłuchano w charakterze świadka M. G.. Kontrola wykazała, iż K. Z. nie ujawniła w dokumentacji księgowej faktur wystawionych spółce (...) w latach 2005 – 2009, a tym samym nie zapłaciła podatku dochodowego. W czasie trwania tej kontroli: Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z 26 października 2010r. sygn. akt I Ns 141/10 ubezwłasnowolnił całkowicie K. Z. z powodu zaburzenia psychicznego pod postacią zaburzeń afektywnych dwubiegunowych; Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 3 lutego 2011r. sygn. akt IV RNs 282/10 ustanowił dla całkowicie ubezwłasnowolnionej opiekuna prawnego w osobie J. Z., a postanowieniem z 1 kwietnia 2011r. sygn. akt IV RNs 64/11, zezwolił opiekunowi na rozporządzenie majątkiem ubezwłasnowolnionej

poprzez zawarcie umowy sprzedaży przysługującego jej udziału w nieruchomości położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...). 23 maja 2011r. J. Z. działający w imieniu całkowicie ubezwłasnowolnionej K. Z. zawarł z pozwanym umowę sprzedaży mocą, której sprzedał synowi za cenę 140.000zł jej udział wynoszący 1/4 część w prawie własności tej nieruchomości.

Sąd Okręgowy ustalił również, iż 30 września 2011r. J. Z. zawarł z Bankiem (...) w W. ugodę, mocą której zobowiązał się jako poręczyciel spłacić kredyt K. Z.: 200.000zł (kapitał) i 26.321,71zł (odsetki) w 36 ratach po 5.550zł miesięcznie, a odsetki w 3 ratach. W wykonaniu tej ugody, na dzień 7 kwietnia 2014r. spłacił 155.622zł. Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 7 października 2011r. sygn. akt IV RNs 246/11, zezwolił mu na ustanowienie dla K. Z. pełnomocnika w osobie doradcy podatkowego M. M. (2) w celu reprezentowania jej w postępowaniach podatkowych wszczętych przeciwko niej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...). Na skutek zawiadomienia powoda z 27 czerwca 2011r. o podejrzeniu popełnienia przez K. Z. przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu z art. 296, 299 i 303 k.k., Prokuratura Rejonowa w D. postanowieniem z 11 października 2011r. wszczęła śledztwo o czyn z art. 303§1 k.k. (sygn. akt 2 Ds. 233/11). Naczelnik Urzędu Skarbowego w (...) na podstawie przepisów ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa oraz ustawy z 20 listopada 1998r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (art.21 ust.1 i 4 oraz art.17 ust.1 i 2), decyzją z 11 grudnia 2012r. określił, iż wartość niezewidencjonowanego przez K. Z. przychodu podlegającego opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym wynosi 1.348.769,20zł, a wysokość zaległości podatkowej z tego tytułu za 2006r. - 369.117zł, od której naliczane są odsetki od 1. lutego 2007r. Decyzję tę doręczono pełnomocnikowi K. Z. - M. M. (2) w dniu jej wydania. 18 grudnia 2012r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w (...) wystawił w stosunku do K. Z. tytuł wykonawczy nr (...) na 369.117zł z odsetkami 13,50% od 1 lutego 2007r., który został doręczony jej opiekunowi prawnemu 7 stycznia 2013r. Na 27 czerwca 2013r. zadłużenie K. Z. z tego tytułu wykonawczego wynosiło 634.254zł (369.117zł + odsetki 265.137zł). Egzekucja ze świadczenia wypłacanego dłużniczce przez ZUS Odział w (...) jest w zasadzie bezskuteczna, gdyż w okresie od 18 grudnia 2012r. do 12 lipca 2013r. wyegzekwowano jedynie 3.476,15zł z tytułu kosztów egzekucyjnych. Sąd Rejonowy w D. wyrokiem z 27 stycznia 2014r., sygn. akt VII K 638/12 uznał K. Z. za winną popełnienia zarzuczonego jej czynu, stanowiącego przestępstwo skarbowe określone w art.56§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt1 k.k.s. oraz art.6§2 k.k.s. i art.11§2 k.k.s. polegające na tym, że w okresie od stycznia 2005r. do grudnia 2009r. prowadząc firmę (...) Firma Usługowa w D., poprzez składanie organowi podatkowemu deklaracji podatkowych, w których podawała nieprawdę, wykazując zerowe stawki podatkowe, zerowe obroty i zerowe zakupy, naraziła podatek na uszczuplenie w kwocie nie mniejszej niż 1.630.919,76zł, lecz z mocy art.56§1kks w zw. z art.11§2kks odstąpił od wymierzenia jej kary, uznając iż z uwagi na chorobę - zaburzenia psychiczne oskarżonej, ich rodzaj i nasilenie, jej zdolność do rozpoznawania znaczenia swoich czynów oraz pokierowania postępowaniem w okresie objętym zarzutem, była znacznie ograniczona.

Ustalając powyższy stan faktyczny głównie na podstawie dowodów z dokumentów, których wiarygodność nie budziła żadnych wątpliwości, Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka J. Z., będącego mężem dłużniczki, jej pełnomocnikiem do czynności prawnych w okresie, gdy prowadziła działalność gospodarczą i poręczycielem kredytu zaciągniętego przez dłużniczkę w Banku (...) w W., a od dnia 3 lutego 2011r. jej opiekunem prawnym, iż aż do grudnia 2012r. nie miał wiedzy, a nawet świadomości tego, że jego żona ma zaległości podatkowe. Stwierdził, iż przeczą temu, wszystkie podjęte przez niego celowe działania od czasu, gdy pod koniec kwietnia 2010r. powziął od swojego ówczesnego zięcia M. G. - prezesa zarządu spółki (...) informację o zamierzonej w tej spółce kontroli podatkowej w celu sprawdzenia transakcji handlowych zawartych w latach 2005 - 2009 z firmą jego żony.

Poddając powyższe ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy podkreślił, iż przesłankami warunkującymi możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej, o których mowa w art.527 k.c. są: istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wiarygodności; dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią i działanie osoby trzeciej w złej wierze oraz, że wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela. Podkreślił, iż wykazanie, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,

ułatwia domniemanie prawne wynikające z art. 527 § 3 k.c., w przypadku, gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku, a art. 528 k.c. wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej w tych przypadkach, gdy wskutek czynności prawnej z dłużnikiem osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. Przyjął, iż przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż w odniesieniu do obydwóch objętych żądaniem pozwu umów, tj. umowy darowizny i ustanowienia służebności osobistej z 6 maja 2010r. i umowy sprzedaży z 23 maja 2011r., wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej z art. 527 k.c. wystąpiły łącznie. Podkreślił, iż dla wykazania przesłanki istnienia godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności nie jest konieczne, aby wierzyciel dysponował tytułem wykonawczym, czy choć tytułem egzekucyjnym wystawionym przeciwko dłużnikowi. Zauważył, że dłużniczka K. Z. pomimo rozpoznanych u niej zaburzeń afektywnych dwubiegunowych, od 1999r. z powodzeniem prowadziła działalność gospodarczą i dokonywała czynności rachunkowo – podatkowych, a jej pełnomocnikiem do wszelkich czynności prawnych w ramach tej działalności był mąż J. Z.. Jednak w okresie od stycznia 2005r. do grudnia 2009r., świadcząc usługi budowlane i uzyskując z nich przychody K. Z. w składanych organowi podatkowemu deklaracjach podatkowych podawała zerowe obroty oraz zerowe zakupy, a w związku z tym i zerowe kwoty podatku. Została uznana za winną popełnienie przestępstwa skarbowego określonego w art.56§1kks w zw. z art.37§1 pkt1kks oraz art.6§2 k.k.s. i art.11§2 k.k.s., prawomocnym wyrokiem w postępowaniu karnym, zaś ustaleniami tego wyroku Sąd cywilny jest związany z mocy art.11 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjął, iż dla rozstrzygnięcia sprawy nie miał znaczenia fakt, iż Sąd karny odstąpił od wymierzenia jej kary, gdyż jego ustalenia, że jej zdolność do rozpoznawania znaczenia swoich czynów oraz pokierowania postępowaniem była znacznie ograniczona dotyczyły okresu od stycznia 2005r. do grudnia 2009r. Kwestią sporną była natomiast okoliczność, czy w datach dokonywania zaskarżonych czynności prawnych, to jest 6 maja 2010r. i 23 maja 2011r. powód był już wierzycielem K. Z., gdyż decyzja określająca wysokość jej zobowiązania z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowym od przychodów ewidencjonowanych za 2006r. została wydana dopiero 11 grudnia 2012r., a tytuł wykonawczy został wystawiony 18 grudnia 2012r. Powód stał na stanowisku, że zobowiązania podatkowe K. Z. z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych za 2006r. powstały z mocy samego prawa, a nie na skutek wydania deklaratoryjnej decyzji z 11 grudnia 2012r. Pozwany zaś stał na stanowisku, że powód stał się wierzycielem K. Z. dopiero z chwilą wydania tejże decyzji, gdyż ma ona charakter konstytutywny. Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż w polskim systemie prawa podatkowego zobowiązanie podatkowe powstaje albo z mocy prawa, czyli wskutek zaistnienia zdarzenia, z którym przepisy wiążą powstanie takiego zobowiązania, albo poprzez doręczenie decyzji organu podatkowego, w której następuje ustalenie wysokości zobowiązania podatkowego (art. 21 ust. 1 Ordynacji podatkowej). O tym, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z decyzją deklaratoryjną, czy też konstytutywną decyduje sposób powstania zobowiązania podatkowego. Zauważył, iż w orzecznictwie istnieją rozbieżności, co do charakteru decyzji wydanej na podstawie art.17 ustawy z 20 listopada 1998r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 1998, nr 144, poz.930 ze zm). Przywołując stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wyrażone w wyroku z 5 marca 2014 r. sygn. akt II FSK 615/12 (LEX nr 1440501), że: „fakt, iż organ podatkowy określa w decyzji wartość niezawidencjonowanego przychodu oraz określa od tej kwoty ryczałt zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy, gdy wystąpią przesłanki wskazane w ust. 1 art. 17 ustawy nie oznacza, że zobowiązanie podatkowe w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych ulega przekształceniu ze zobowiązania powstającego z mocy prawa w zobowiązanie ustalone w całości przez organ podatkowy w drodze decyzji administracyjnej. Przede wszystkim przepisy prawa nie przewidują w tym wypadku przekształcenia zobowiązania powstałego z mocy prawa w zobowiązanie powstałe w wyniku wydania decyzji, a w szczególności skutków takiego przekształcenia. Zdarzeniem, z którym ustawa wiąże powstanie zobowiązania podatkowego wskazanego w decyzji jest nadal uzyskanie przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej.”, przyjął, że wierzytelność powoda wobec K. Z., choć nieokreślona decyzją i nie stwierdzona tytułem wykonawczym istniała na długo przed dokonaniem przez nią, a następnie przez jej opiekuna prawnego kwestionowanych czynności prawnych. Doprowadziło to Sąd Okręgowy do wniosku, iż K. Z. umowę darowizny, a następnie umowę sprzedaży, będąc reprezentowana przez opiekuna prawnego J. Z. zawarła z pozwanym już jako dłużnik powoda. Sytuację, kiedy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli określa art.527§2 k.c. Zgodnie z tą normą czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dłużnik jest zaś niewypłacalny, gdy jego cały majątek nie wystarcza na pokrycie długów, a

„niewypłacalność w wyższym rozmiarze” oznacza każde istotne powiększenie niewypłacalności. W sprawie ustalono, że wierzytelność powoda z tytułu należności podatkowych na 27 czerwca 2013r. wynosiła 634.254zł (369.117zł + odsetki 265.137zł), a egzekucja ze świadczenia rentowego dłużniczki, która aktualnie nie posiada majątku, pozwala na miesięczne ściągnięcie zaledwie 700,62zł. Świadczyło to w ocenie Sądu Okręgowego o spełnieniu przesłanki pokrzywdzenia powoda. Sąd Okręgowy podkreślił, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika (oprócz sytuacji z art. 530 k.c., która nie ma miejsca w tej sprawie) oraz, że wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Przyjął, iż do zaskarżonej skargą pauliańska umowy darowizny zastosowanie znajduje domniemanie z art.529 k.c., którego pozwany nie obalił. Zgodnie natomiast z art.528 k.c. okoliczność, że osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie powoduje, iż nie ma znaczenia – dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną – czy osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej, dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. A zatem wierzyciel powyższego nie musi wykazywać, a osoba trzecia nie może bronić się przez wykazanie, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, iż dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jednocześnie stan podmiotowy osoby trzeciej jest prawnie obojętny, niezależnie od stosunku łączącego dłużnika z osobą trzecią. Wobec spełnienia wszystkich przesłanek z art.527§1 i 2 k.c. uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny udziału wynoszącego ¼ część we własności nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) zawartą 6 maja 2010r. pomiędzy K. Z. jako darczyńcą a pozwanym E. Z. jako obdarowanym wraz z zawartym w tej umowie oświadczeniem o ustanowieniu służebności osobistej.

Akcentując, że druga zaskarżona przez powoda czynność prawna, to jest umowa sprzedaży z 23 maja 2011r. została zawarta z pozwanym w imieniu ubezwłasnowolnionej dłużniczki przez jej opiekuna prawnego - męża J. Z. za zezwoleniem Sądu opiekuńczego, Sąd Okręgowy podkreślił, iż kognicją sądu opiekuńczego nie były objęte kwestie związane z ewentualnym pokrzywdzeniem tą czynnością wierzycieli dłużniczki. Wniosek o zezwolenie mu na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionej, opiekun prawny uzasadniał koniecznością spłaty zadłużenia z tytułu kredytu w Banku (...) w W., którego notabene był poręczycielem. W czasie złożenia tego wniosku, kontrola podatkowa prowadzona u K. Z. w zakresie prawidłowości dokonywania rozliczeń w podatku od towarów i usług (VAT) za lata 2005 – 2009, była zaawansowana, o czym jej opiekun prawny wiedział. W tym stanie rzeczy i wobec faktu, iż po dokonaniu kwestionowanej czynności prawnej, J. Z. nie przeznaczył całej uzyskanej ceny sprzedaży - 140.000zł na pokrycie zobowiązań swej żony wobec Banku (...) w W., lecz 30 września 2011r. jako poręczyciel zawarł z tym bankiem ugodę, na mocy której wymagalne zadłużenie spłaca sukcesywnie w ratach, uznał, że w dacie zawierania w imieniu podopiecznej umowy sprzedaży miał świadomość pokrzywdzenia powoda – Skarbu Państwa (art.1025 §1 pkt5 i 7 k.p.c.), a przynajmniej takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Jednocześnie brak dokonania jednorazowo wpłaty 140.000zł na rzecz Banku (...) w W. uprawdopodobnia zarzut powoda, że pozwany fizycznie nie przekazał ceny sprzedaży w tej kwocie opiekunowi prawnemu jego matki. Nie wzruszył też pozwany domniemania iuris tantum wynikającego z art. 527 k.c., gdyż nie sposób uznać jego twierdzenia, że nie interesował się działalnością gospodarczą swej matki, bo w okresie od 2007r. do drugiej połowy 2010r. mieszkał i pracował w W.. Skoro już w maju 2010r. stał się współwłaścicielem nieruchomości, na której prowadziła ona swoją działalność gospodarczą, a nadto był uczestnikiem postępowania o jej ubezwłasnowolnienie zainicjowanego przez ojca w toku prowadzonej przez powoda kontroli podatkowej matki w zakresie prawidłowości dokonywania rozliczeń w podatku od towarów i usług (VAT) za lata 2005 – 2009, to nie udowodnił, że nie wiedział o zamiarze opiekuna prawnego dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i, że nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mógł się o tym dowiedzieć. Niewątpliwie też, nabywając udział w nieruchomości, której był już w ¾ współwłaścicielem uzyskał korzyść majątkową. Korzyścią majątkową w rozumieniu art. 527 k.c. jest, bowiem nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego, przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia. Korzyść majątkowa w rozumieniu powołanego przepisu obejmuje, więc przedmioty majątkowe, rzeczy oraz prawa majątkowe zbywalne. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli. W sprawie powyższe bezspornie to nastąpiło i w ocenie Sądu Okręgowego nie zmienia tego okoliczność obciążenia hipotecznego ujawnionego w aktach notarialnych obejmujących zaskarżone czynności prawne, skoro stan ten uległ zmianie, gdyż

hipoteki te zostały wykreślone po działaniu przez dłużniczkę i pozwanego tychże czynności. Nadto, skoro wpisana została hipoteka zabezpieczająca wierzytelność (...) Bank SA w W. wobec ojca pozwanego na kwotę 1.088.000zł, to należy stwierdzić, iż wszystkie działania podjęte przez dłużniczkę, jej opiekuna prawnego i pozwanego były celowe i świadomie zmierzały do pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela. Za powyższym wnioskiem przemawia również chronologia zdarzeń i czynności zainteresowanych od dnia, gdy powzięli oni od M. G. - prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. informację o zamiarze wszczęcia przez powoda w tej spółce kontroli podatkowej w celu sprawdzenia transakcji handlowych zawartych w latach 2005 – 2009 z (...) Firmą Usługową (...) K. Z. i zjawili się u doradcy podatkowego M. M. (2). W tym stanie rzeczy, to jest wobec spełnienia wszystkich przesłanek z art.527§1, 2 i 3 k.c., Sąd Okręgowy uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę sprzedaży udziału wynoszącego ¼ część w prawie własności nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) - zawartą 23 maja 2011r. pomiędzy K. Z. jako sprzedającą reprezentowaną przez opiekuna prawnego J. Z. a pozwanym E. Z. jako kupującym.

Orzekając o kosztach, Sąd Okręgowy zauważył, iż w sprawie, w której przedmiotem powództwa jest roszczenie przewidziane w art. 527 k.c., dla oznaczenia wartości przedmiotu sporu miarodajne są dwie wartości: albo wartość tego, co na skutek zaskarżonej czynności z majątku dłużnika wyszło lub do niego nie weszło, albo wysokość wierzytelności zaskarżającego wierzyciela - w zależności od tego, która z tych wielkości jest niższa. W rozpatrywanej sprawie, zgodnie ze wskazaniem powoda jest to dwukrotność wartości udziałów dłużniczki objętych zaskarżonymi czynnościami czyli kwota 280.000zł (140.000zł x 2), która jest niższa od wartości wierzytelności dla ochrony, której żałący wystąpił z roszczeniem opartym na art. 527 k.c. Przy przyjęciu tej wartości orzekł o kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Katowicach od pozwanego na podstawie art.113 ust.1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2014, poz.1025 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. O pozostałych kosztach procesu orzekł w oparciu o przepisy 98 i 99 k.p.c. oraz §6pkt7 i §13 ust.2 pkt2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.461 ze zm.).

Apelację od wyroku wniósł pozwany, domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje. Zarzucił, iż Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok popełnił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, przez uznanie, iż w sprawie zaistniały kumulatywnie przesłanki stypizowane w art. 527 k.c., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż powód nie miał legitymacji czynnej do wystąpienia z powództwem, dłużniczka nie miała świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzyciela z racji braku wiedzy o istnieniu zobowiązania, które zostało wykreowane mocą decyzji administracyjnej wydanej już po zawarciu kwestionowanych umów, a ponadto nie miała świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzyciela z powodu niemożności przewidywania powstania przyszłego zobowiązania podatkowego i znacznie ograniczonej świadomości dłużniczki, który to stan istniał na długo przed wydaniem decyzji administracyjnej. Zarzucił również błędne przyjęcie, iż opiekun prawny dłużniczki miał świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzyciela oraz, że pozwany uzyskał korzyść majątkową, w sytuacji gdy ekwiwalent pieniężny uzyskany od pozwanego posłużył opiekunowi prawnemu dłużniczki do zaspokojenia faktycznych, znanych mu wówczas wierzycieli. Apelujący wywodził, iż zaistnienie tychże okoliczności powinno skutkować oddaleniem powództwa. Zarzucił także naruszenie prawa procesowego, tj. art. 11 k.p.c., mające wpływ na treść wyroku poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy, iż wyrok karny wydany przez Sąd Rejonowy w D., w dniu 27 stycznia 2014r., pod sygn. VII K 638/12 w sprawie przeciwko dłużniczce nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy cywilnej w zakresie, w jakim sąd karny odstąpił od wymierzenia kary. Podniósł, iż ustalenia tego wyroku, zgodnie z którymi zdolność do rozpoznania znaczenia swoich czynów oraz pokierowania postępowaniem po stronie dłużniczki dotyczyły okresu od stycznia 2005r. do grudnia 2009r., dowodzą, iż dłużniczka nie miała świadomości powstania zobowiązań podatkowych również za 2006r., w odniesieniu do których wydana została następnie decyzja podatkowa, stanowiąca podstawę dochodzenia roszczenia. Nadto apelujący podniósł, że Sąd Okręgowy naruszył art. 233 § 1 k.p.c., jako że rażąco przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów przyjmując, iż najważniejszą dla rozstrzygnięcia była okoliczność przekazania przez M. G. dłużniczce, jej opiekunowi prawnemu oraz pozwanemu informacji o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej w spółce przez niego zarządzanej w zakresie transakcji z dłużniczką, co miało stanowić

impuls do podjęcia czynności prawnych, o których uznanie za bezskuteczne powód wniósł, podczas gdy w toku postępowania nie przeprowadzono dowodu z przesłuchania M. G. w charakterze świadka, w konsekwencji czego, w ocenie apelującego te ustalenia Sądu Okręgowego były całkowicie dowolne.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej, stanowiącej polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego. Wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były prawidłowe i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. W szczególności Sąd Okręgowy trafnie przyjął, iż zobowiązanie podatkowe dłużniczki K. Z. z tytułu podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych za 2006r. istniało już w dacie dokonywania zaskarżonych czynności prawnych. Zasadą jest, że zobowiązania podatkowe z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, powstają z mocy samego prawa, z chwilą zaistnienia zdarzenia przewidzianego w ustawach normujących ten podatek, a decyzje podatkowe, które określają zaległości podatkowe z tytułu tego podatku mają charakter deklaracyjny. Podatek dochodowy rozliczany jest za okresy roczne, rok podatkowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym, a zobowiązanie podatkowe powstaje już z dniem 1 stycznia następnego, przy czym termin płatności podatku regulowany jest różnie w zależności od formy opłacania tego podatku (31 stycznia – formy ryczałtowe, 30 kwietnia- zasady ogólne). W tej materii stanowcze i aktualnie już jednolite stanowisko zajmują Sądy Administracyjne. Dla przykładu powód w odpowiedzi na apelację trafnie wskazał wyroki NSA: z 21 października 2014r. w sprawie II FSK 2440/12, z 6 kwietnia 2011r. w sprawie II FSK 2335/10 i z 5 marca 2014r. w sprawie II FSK 615/12, w których stwierdzono, iż art. 17 ust. 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym stanowi podstawę prawną do określenia przez organ podatkowy wartości niezewidencjonowanego przychodu, w tym również w formie oszacowania i określenia od tej kwoty ryczałtu, zgodnie z ust. 2, w przypadku kiedy podatnik nie prowadził ewidencji lub prowadził ją niezgodnie z warunkami wymaganymi dla uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym. Fakt, że organ podatkowy określa w decyzji wartość niezewidencjonowanego przychodu oraz określa od tej kwoty ryczałt zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym, gdy wystąpią przesłanki wskazane w ust. 1 art. 17 tej ustawy nie oznacza, że zobowiązanie podatkowe w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych ulega przekształceniu ze zobowiązania powstającego z mocy prawa w zobowiązanie ustalone przez organ podatkowy w drodze konstytutywnej decyzji administracyjnej. Przede wszystkim przepisy prawa nie przewidują w tym wypadku przekształcenia zobowiązania powstałego z mocy prawa w zobowiązanie powstałe w wyniku wydania decyzji, a w szczególności skutków takiego przekształcenia. Zdarzeniem, z którym ustawa wiąże powstanie zobowiązania podatkowego wskazanego w decyzji jest nadal uzyskanie przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej. Decyzja podatkowa wydana w oparciu o art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym nie tworzy zatem nowego zobowiązania podatkowego, a jedynie precyzuje jego prawidłową wysokość. Nie bez znaczenia dla określenia charakteru i skutków ostatecznej decyzji podatkowej Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 11 grudnia 2012r. nr (...), wykazującej wysokość zaległości podatkowej K. Z. za 2006r. jest też treść tej decyzji. Mianowicie została ona zatytułowana „decyzja określająca wysokość zobowiązania podatkowego”, w jej rozstrzygnięciu organ podatkowy posłużył się sformułowaniem „Naczelnik Urzędu Skarbowego w (...) **określa** ... wartość niezewidencjonowanego przychodu” i wskazano 1 lutego 2007r. jako datę początkową naliczania odsetek od zaległości podatkowej. Elementy te, wiążąco dla sądu cywilnego, przesądzają deklaratoryjny charakter tej decyzji. Dla decyzji konstytutywnych art. 21 § 1 pkt. 2 Ordynacji podatkowej zastrzega bowiem wydanie decyzji ustalającej, w której organ podatkowy posługuje się sformułowaniem „ustala” wysokość zobowiązania podatkowego, powstającego z chwilą doręczenia decyzji podatkowej. Sąd cywilny związany jest treścią decyzji podatkowej, zatem nie może orzekać co do kwestii należących do drogi administracyjnej. Przejawem tego rozgraniczenia w k.p.c. są art. 1 i 2, a w k.p.a. - art. 16, zgodnie z którym uchylene lub zmiana decyzji ostatecznych, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania mogą nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub w ustawach szczególnych. Respektowanie rozgraniczenia między drogą sądową i administracyjną łączy się z wyrażoną w art. 7 Konstytucji zasadą, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Podsumowując, Sąd miał pełne podstawy ku temu, by przyjąć, iż w chwili dokonywania czynności objętych skargą paulińską, wiarygodności

dłużniczki istniały i były wymagalne, a konstatacja ta determinuje rozpoznanie powództwa w oparciu o regulacje art. 527 k.c. Jako wystarczające wykazanie istnienia wierzytelności powoda uznać należy przedstawienie decyzji ostatecznej, gdyż jest ona wykonalna, o czym świadczy treść art. 130 § 1 k.p.a. i art. 61 § 1 Prawa o postępowaniu sądowo-administracyjnym. Co ważne, podstawę ewentualnej egzekucji przeciwko pozwanemu z przedmiotu darowizny i przedmiotu sprzedaży stanowić będzie podlegający wykonaniu administracyjny tytuł wykonawczy, wystawiony w oparciu o przywołaną ostateczną decyzję wymiarową Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 11 grudnia 2012r. nr(...) w zakresie nie wyższym, niż określona w tej decyzji kwota zaległości podatkowej i odsetek, przy czym górną granicę stanowić będzie wartość nabytych przez pozwanego w drodze darowizny i sprzedaży udziałów we własności tej nieruchomości.

Nie znajdował uzasadnienia podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia reguł swobodnej oceny dowodów. W swoich judykatach Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że „jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c. i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona” (zob. m.in. wyroki SN z dnia 27 września 2002r., sygn. akt IV CKN 1316/00 oraz sygn. akt II CKN 817/00, niepubl.). Takich elementów brak w uzasadnieniu tego zarzutu apelacji. Skarżący przedstawia własną wersję zdarzeń, a jego podstawowym argumentem jest twierdzenie, iż M. G. nie przekazał K. i J. Z. informacji o wszczęciu w jego firmie doraźnej kontroli podatkowej, której przedmiotem były transakcje handlowe dokonane w latach 2005-2009 w PFU „(...)” K. Z.. Twierdzenie pozwanego jest sprzeczne z treścią zabranego w sprawie materiału dowodowego. M. G. odebrał zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej w spółce (...) w dniu 29 kwietnia 2010r. W tym też dniu wyraził zgodę na wszczęcia kontroli przed upływem 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia (czyli przed 6 maja 2010r.). Naturalną reakcją zatem było powiadomienie o tym fakcie teściów, a w szczególności teściowej, jako osoby bezpośrednio zainteresowanej tą okolicznością. Z zeznań M. M. (2) złożonych w postępowaniu karnym wynikało, iż M. G. wraz z K. i J. Z. zgłosili się do niego po poradę. Co więcej w uzasadnieniu wniosku o ubezwłasnowolnienie K. Z., który został nadany do Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 31 maja 2010r., J. Z. osobiście oświadczył, iż w kwietniu 2010r. (a zatem przed zaskarżoną umową darowizny) K. Z. powiedziała mu, iż może mieć poważne problemy z rozliczeniem należności publicznoprawnych, ponieważ od 2006r. nie płaciła podatku od towarów i usług i podatku dochodowego od osób fizycznych i składała nierzetelne deklaracje podatkowe, nie wykazujące czynności podlegających opodatkowaniu. Okoliczność ta w pełni potwierdza konstatację Sądu Okręgowego, iż już w dacie dokonywania pierwszej z zaskarżonych czynności (umowy darowizny) dłużniczka, jej mąż i pozwany mieli świadomość istnienia zaległości podatkowych dłużniczki. Art. 527 § 3 k.c., w przypadku gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku, ustanawia domniemanie, że wiedziała on o zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli. Nadto, co trafnie akcentował powód w odpowiedzi na apelację w sprawie znajdował zastosowanie także art. 529 k.c., wprowadzający domniemanie działania dłużniczki ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jako że dłużniczka de facto już w chwili dokonywania darowizny była niewypłacalna, zaś ciężar obalenia tego domniemania obciążał pozwanego. Zatem powód nie miał obowiązku wykazywania, iż dłużniczka miała świadomość pokrzywdzenia wierzyciela, przeciwnie to pozwany powinien wykazać, że dłużniczka nie miała świadomości pokrzywdzenia wierzyciela. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazywał, iż kalendarium wydarzeń było następujące: pod koniec kwietnia 2010r. dłużniczka K. Z. dowiaduje się o wszczęciu kontroli podatkowej w spółce (...), informuje męża o tym, że nie ujawniała w ewidencji przychodów faktur wystawionych tej spółce, przez cztery lata (od 2006 - 2009r.), 6 maja 2010r. małżonkowie Z. dokonują darowizny udziałów w nieruchomości na rzecz syna, a następnie (31 maja 2010r.) J. Z. składa wniosek do Sądu o ubezwłasnowolnienie dłużniczki K. Z.. Rok później, w dacie sprzedaży nieruchomości (23 maja 2011r.) świadomość pokrzywdzenia wierzyciela, w świetle wyników kontroli podatkowej była już oczywista. Wbrew twierdzeniom pozwanego, Sąd opiekuńczy, wyrażając zgodę na zawarcie umowy sprzedaży udziału dłużniczki w nieruchomości pozwanemu nie badał, czy umowa ta będzie skutkować pokrzywdzeniem wierzycieli. Kwestia ta

pozostawała poza kognicją tego Sądu. Tak, jak to trafnie stwierdził Sąd Okręgowy, twierdzenie pozwanego, iż J. Z. z ceny sprzedaży udziału w nieruchomości spłacił zobowiązania dłużniczki względem Banku (...) w W. nie było wiarygodne, ponieważ dopiero w kilka miesięcy po zawarciu tej umowy J. Z., jako poręczyciel zawarł z Bankiem (...) ugodę, na mocy której zobowiązał się spłacić w ratach swoje zadłużenie. Brak dokonania jednorazowej wpłaty 140.000zł uprawdopodobnia przypuszczenie powoda, iż pozwany nie przekazał fizycznie swemu ojcu, a opiekunowi prawnemu matki ceny sprzedaży w kwocie 140.000zł. Niewiarygodnym były również twierdzenia pozwanego, że na zakup udziału w nieruchomości przeznaczył środki uzyskane pięć lat przed zawarciem tej umowy z polis posagowych i to abstrahując od okoliczności, iż środki z tych polis były o połowę niższe niż cena zakupu udziału w nieruchomości. Co więcej, gdyby nawet przyjąć, iż pozwany uścił cenę sprzedaży, a J. Z. środki te przeznaczył na spłatę zadłużenia kredytowego (za które odpowiadał także osobiście i rzeczowo), to konsekwencją takiego stanu rzeczy byłoby uprzywilejowanie jednego wierzyciela (Banku) kosztem powoda (korzystającego w postępowaniu egzekucyjnym z pierwszeństwa w zaspokojeniu), co też w okolicznościach sprawy zostałyby potraktowane za pokrzywdzenie wierzyciela w rozumieniu art. 527 k.c.

Nie znajdował też racji podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 11 k.p.c. Przepis ten stanowi, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Zakresem związania wynikającym z art. 11 k.p.c. objęty jest jedynie fakt popełnienia przestępstwa, bez znaczenia pozostają okoliczności wpływające na wymiar kary. Nie mogło przy tym ująć uwagi Sądu, iż K. Z., nie wykazując osiągniętych dochodów popełniła przestępstwo skarbowe. Działania dłużniczki były nie tylko bezprawne, ale i zawinione. Nie bez znaczenia dla tego wniosku pozostawała też ilość i wartość nie ujawnionych przez dłużniczkę transakcji. Otóż w 2006r. nie ujęła w ewidencji następujących faktur, które wystawiła spółce (...): nr (...) z 31 lipca na kwotę 80.000zł netto, 97.600zł brutto za usługę pompowania betonu; nr (...) z 31 sierpnia na kwotę 29.680zł netto, 36.209,60zł brutto za usługę pompowania betonu; nr (...) z 31 sierpnia na kwotę 152.860zł netto, 186.489zł brutto za zagęszczenie podbudowy na bud. (...) w R., wykonanie dylatacji, wykonanie posadzki – zatarcie ze szcztokowaniem; nr (...) z 31 sierpnia na kwotę 125.560zł netto, 153.183,20zł brutto za zagęszczenie podbudowy na bud. (...) w R., wykonanie dylatacji, wykonanie posadzki – zatarcie ze szcztokowaniem; nr (...) z 29 września na kwotę 183.850zł netto, 224.297zł brutto za wykonanie zatarcia pow. betonu w hali (...) w T., wykonanie dylatacji i pompowanie betonu; nr (...) z 29 września na kwotę 146.250zł netto, 178.425zł brutto za wykonanie zatarcia pow. betonu w hali (...) w T., wykonanie dylatacji i wykonanie dylatacji (...); nr(...) z 31 października na kwotę 159.600zł netto, 194.712zł brutto za wykucie posadzki w hali (...) w T., wykonanie posadzki na bud. (...) w G., odtworzenie posadzki (...); nr (...) z 30 listopada na kwotę 138.950zł netto, 169.519zł brutto za wykonanie dylatacji (...), odtworzenie połączenia (...) Ś. i nr (...) z 30 listopada na kwotę 62.450zł netto, 76.189zł brutto za pompowanie betonu. Łączna wartość tych faktur wyniosła 1.159.800zł netto, 1.414.956 zł brutto. Do większości faktur dołączone zostały protokoły odbioru robót podpisane przez prezesa zarządu spółki (...) – M. G. i dłużniczkę K. Z. oraz zlecenia wykonania tych robót. Co ważne wszystkie te faktury zostały zapłacone bezgotówkowo na rachunek bankowy K. Z.. Wykonanie usług, które faktury te dokumentują wymagało przemyślanej logistyki, przewozu sprzętu, zatrudnienia pracowników. K. Z. podała, iż posiada wykształcenie wyższe ekonomiczne i wieloletnie doświadczenie w branży budowlanej, zajmowała się księgowością. Dłużniczka zawierała ważne i skuteczne czynności cywilnoprawne, zatrudniała pracowników, prowadziła firmę świadczącą usługi budowlane w znacznym rozmiarze i znacznej wartości. Wystawiała prawidłowo faktury – poprawnie pod względem merytorycznym i formalnym. Nie sposób przyjąć, iż nie miała świadomości skutków podatkowych nie ujęcia tych faktur w dokumentacji księgowej. Co ważne, dłużniczka przez cały rok nie ujęła w swej ewidencji podatkowej nie jednej, lecz żadnej z kilku wystawionych spółce (...) faktur. Uprawia to do przyjęcia, iż działania dłużniczki polegające na składaniu nierzetelnych deklaracji podatkowych, nie wywiązywanie się prawidłowo z obowiązków podatkowych były nie tylko bezprawne, ale i zawinione. Przystępstwo z art. 56 § 1 k.k.s., za które dłużniczka została skazana, można popełnić tylko z winy umyślnej. Sąd karny nie stwierdził istnienia okoliczności wyłączających winę dłużniczki. Skoro dłużniczce przypisana została wina w znaczeniu prawnokarnym, to tym bardziej można ją uznać za osobę działającą ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, o czym pozwany - w okolicznościach sprawy - musiał wiedzieć.

Z tych też przyczyn, Sąd Apelacyjny - na podstawie art. 385 k.p.c. – oddalił apelację, jako nie znajdującą podstaw prawnych. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając nimi pozwanego, przegrywającego proces w instancji odwoławczej. Koszty te stanowiło wynagrodzenie pełnomocnika, liczone według stawki minimalnej określonej w § 6 pkt. 7 i § 13 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461 ze zm.).

SSA Joanna Naczyńska SSA Ewa Tkocz SSA Marek Procek